

32002R1400

Uredba Komisije (EZ-a) br. 1400/2002 od 31. srpnja 2002. o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja u sektoru motornih vozila

Službeni list L 203, 1. kolovoza 2002., str. 0030 – 0041

Uredba Komisije (EZ-a) br. 1400/2002
od 31. srpnja 2002.

o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja u sektoru motornih vozila

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

Uzimajući u obzir Uredbu Vijeća br. 19/65/EEZ-a od 2. ožujka 1965. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na određene kategorije sporazuma i usklađena djelovanja¹ koja je posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 1215/1999², te posebno njezin članak 1.,

Po objavljivanju nacрта ove Uredbe³,

Nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za pitanja ograničavajućeg djelovanja i vladajućeg položaja poduzetnika,

Budući da:

(1) Iskustvo stečeno u sektoru motornih vozila u svezi s distribucijom novih motornih vozila, rezervnih dijelova i pružanjem poslijeprodajnih usluga, čini mogućim utvrditi kategorije vertikalnih sporazuma za koje se može reći kako u normalnim okolnostima ispunjavaju uvjete utvrđene člankom 81. stavkom 3.

(2) Ovo iskustvo vodi do zaključka kako su u ovom sektoru potrebna stroža pravila od onih predviđenih Uredbom Komisije (EZ-a) br. 2790/1999 od 22. prosinca 1999. o primjeni članka 81. stavka 3. Ugovora na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađena djelovanja⁴.

(3) Ova stroža pravila za skupno izuzeće pojedinih kategorija vertikalnih sporazuma (dalje u tekstu: izuzeće), trebaju se primjenjivati na vertikalne sporazume za kupnju ili prodaju novih motornih vozila, vertikalne sporazume za kupnju ili prodaju rezervnih dijelova za motorna vozila te vertikalne sporazume za kupnju ili prodaju usluga popravka i održavanja za takva vozila, u slučajevima kada ove sporazume sklapaju poduzetnici koji se međusobno ne natječu odnosno nisu konkurenti na tržištu, poduzetnici koji jesu konkurenti i natječu se na tržištu, ili udruženja trgovaca na malo ili serviseri. Ovo uključuje vertikalne sporazume sklopljene između distributera koji djeluje na tržištu maloprodaje ili ovlaštenog serviseru s jedne strane, i ovlaštenog prodavatelja (poddistributera) ili ovlaštenog serviseru (podserviseru) s druge strane. Ova Uredba također se treba primjenjivati na navedene vertikalne sporazume u slučajevima kada sadrže dodatne odredbe o ustupanju ili korištenju prava intelektualnog vlasništva. Pojam

¹ SL 36 od 6. ožujka 1965., str. 533/65.

² SL L 148 od 15. lipnja 1999., str. 1.

³ SL C 67 od 16. ožujka 2002., str. 2.

⁴ SL L 336 od 29.12.1999., str. 21.

«vertikalni sporazumi» treba primjereno definirati, kako bi osim takvih sporazuma na odgovarajući način uključivao i usklađena djelovanja.

(4) Prednost izuzeća treba ograničiti na vertikalne sporazume za koje se s dovoljnom sigurnošću može pretpostaviti da ispunjavaju uvjete iz članka 81. stavka 3.

(5) Vertikalni sporazumi koji su obuhvaćeni kategorijama koje su utvrđene ovom Uredbom mogu poboljšati ekonomsku učinkovitost unutar proizvodnog lanca ili lanca distribucije na način što će omogućiti bolju suradnju između poduzetnika sudionika sporazuma. Oni sudionicima sporazuma posebno mogu smanjiti troškove transakcije i distribucije, te za posljedicu imati optimizaciju prodaje i ulaganja.

(6) Vjerojatnost da će takvi učinci povećane učinkovitosti nadmašiti protutržišne učinke koji su posljedica ograničenja sadržanih u vertikalnim sporazumima ovisi o tržišnoj snazi predmetnih poduzetnika, pa sukladno tomu, i o mjeri u kojoj su ti poduzetnici izloženi konkurenciji drugih dobavljača roba ili usluga, a koje kupac smatra nadomjestivima ili zamjenjivima na osnovu njihovih svojstava, cijena ili namjene.

(7) Kako bi se odredila tržišna snaga dobavljača potrebno je utvrditi pragove tržišnih udjela. Nadalje, ova Uredba, specifična za ovaj sektor, treba sadržavati stroža pravila od onih koja su bila utvrđena Uredbom (EZ-a) br. 2790/1999, posebice u odnosu na selektivnu distribuciju. Pragovi tržišnih udjela ispod kojih se može pretpostaviti da prednosti koje osiguravaju vertikalni sporazumi nadmašuju njihove ograničavajuće učinke trebaju varirati ovisno o obilježjima različitih vrsta vertikalnih sporazuma. Stoga se može općenito pretpostaviti da vertikalni sporazumi imaju takve prednosti u slučajevima kada predmetni dobavljač ima tržišni udjel do 30% na tržištima distribucije novih motornih vozila ili rezervnih dijelova, odnosno do 40% kada za prodaju novih motornih vozila koristi kvantitativna selektivna distribucija. U svezi pružanja poslijeprodajnih usluga, može se pretpostaviti da, u pravilu, vertikalni sporazumi temeljem kojih dobavljač utvrđuje kriterije u svezi načina na koji njegovi ovlašteni serviseri moraju pružati usluge popravka ili održavanja motornih vozila određene marke vozila i temeljem kojih im nabavlja opremu i daje obuku za pružanje takvih usluga, uživaju takve prednosti kada mreža ovlaštenih servisera predmetnog dobavljača ima tržišni udjel do 30%. Međutim, u slučaju vertikalnih sporazuma koji sadrže obveze o isključivoj opskrbi, za utvrđivanje sveukupnih učinaka takvih vertikalnih sporazuma na tržište odlučujući je tržišni udjel kupca.

(8) Iznad gore navedenih pragova tržišnih udjela ne može se pretpostaviti da će vertikalni sporazumi obuhvaćeni člankom 81. stavkom 1. obično proizvoditi objektivno pozitivne učinke takvih obilježja i opsega da bi se njima moglo nadmašiti negativne učinke koje takvi sporazumi imaju na tržišno natjecanje. No, takvi pozitivni učinci mogu se predvidjeti u slučaju kvalitativne selektivne distribucije, neovisno o veličini tržišnog udjela dobavljača.

(9) Kako bi se spriječio raskid sporazuma od strane dobavljača iz razloga što neki distributer ili serviser posluje na način da to njegovo poslovno ponašanje proizvodi pozitivne učinke na tržišno natjecanje, primjerice bavi se aktivnom ili pasivnom prodajom stranim potrošačima, prodaje vozila različitih proizvođača (*multi-branding*) ili podgovara usluge popravka i održavanja, svaka obavijest o raskidu sporazuma mora u pisanom obliku na objektivan i transparentan način jasno navesti razloge raskida sporazuma. Nadalje, kako bi se ojačala neovisnost distributera i servisera od njihovih dobavljača, za neobnavljanje sporazuma koji su sklopljeni na određeno vrijeme te za

raskid sporazuma sklopljenih na neodređeno vrijeme potrebno je utvrditi minimalne otkazne rokove.

(10) U cilju poticanja tržišne integracije i omogućavanja distributerima ili ovlaštenim serviserima da iskoriste dodatne poslovne mogućnosti, distributerima ili ovlaštenim serviserima mora se dopustiti preuzimanje drugih poduzetnika iste vrste dakle onih koji prodaju ili servisiraju istu marku motornih vozila unutar sustava distribucije. U tu svrhu, svakim se vertikalnim sporazumom između dobavljača i distributera ili ovlaštenog servisera mora utvrditi pravo ovih zadnje spomenutih da prenesu sva svoja prava i obveze na bilo kojeg drugog poduzetnika iste vrste po svom izboru odnosno koji prodaje ili servisira istu marku motornih vozila unutar sustava distribucije.

(11) Kako bi se omogućilo brzo rješavanje sporova koji nastaju između stranaka sudionika sporazuma o distribuciji koji bi u na taj način mogli spriječiti učinkovito tržišno natjecanje, sporazumi bi trebali biti obuhvaćeni izuzećem samo ako je svakoj od stranaka osigurano pravo da se obrati neovisnom stručnjaku ili arbitraži, posebno u slučaju otkazivanja i raskida sporazuma.

(12) Neovisno o tržišnom udjelu predmetnih poduzetnika, ovom Uredbom nisu obuhvaćeni vertikalni sporazumi koji sadrže određene vrste osobito teških ograničenja tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: teška ograničenja) koja, općenito, značajno ograničavaju tržišno natjecanje čak i kada je riječ o niskim tržišnim udjelima i koja nisu neophodna za postizanje gore navedenih pozitivnih učinaka. Ovo se posebno odnosi na vertikalne sporazume koji sadrže ograničenja poput određivanja najnižih ili fiksnih prodajnih cijena i, uz pojedine iznimke, ograničenja područja na kojemu, ili potrošača kojima, distributer ili serviser prodaju robu ili usluge iz ugovora. Takvi sporazumi ne bi trebali biti obuhvaćeni izuzećem.

(13) Neophodno je osigurati da učinkovito tržišno natjecanje unutar zajedničkog tržišta te između distributera koji se nalaze u različitim državama članicama ne bude ograničeno ukoliko se dobavljač koristi selektivnom distribucijom na nekim tržištima, a drugim oblicima distribucije na drugim tržištima. Sporazumi o selektivnoj distribuciji koji ograničavaju pasivnu prodaju bilo kojem krajnjem korisniku ili neovlaštenom distributeru koji se nalaze na tržištima, odnosno vertikalni sporazumi kojima se dobavljač obvezuje prodavati proizvode koji su predmet sporazuma samo jednom distributeru odabranom na određenom području ili posebno određenoj grupi kupaca koja je isključivo dodijeljena tom distributeru, ne mogu uživati pogodnost izuzeća. Izuzećem isto tako ne bi trebali biti obuhvaćeni sporazumi o isključivoj distribuciji ukoliko se ograničava aktivna ili pasivna prodaja bilo kojem krajnjem korisniku ili neovlaštenom distributeru koji se nalazi na tržištima gdje se koristi selektivna distribucija.

(14) Pravo svakog distributera na pasivnu ili, ako postoji, aktivnu prodaju novih motornih vozila krajnjim korisnicima, treba uključiti pravo prodaje takvih vozila krajnjim korisnicima koji su ovlastili posrednika ili agenta za kupnju za kupnju, preuzimanje, prijevoz ili skladištenje novog motornog vozila u njihovo ime.

(15) Pravo svakog distributera na prodaju novih motornih vozila ili rezervnih dijelova, odnosno pravo svakog ovlaštenog servisera na pasivnu ili, ako postoji, aktivnu prodaju usluga popravka i održavanja bilo kojem krajnjem korisniku treba uključivati pravo na prodaju putem Interneta ili putem Internet stranica trećih osoba.

(16) Ograničenja koja postavljaju dobavljači na prodaju svojih distributera bilo kojem krajnjem korisniku u drugim državama članicama, na primjer kada se naknada za rad

distributera ili kupovna cijena određuju ovisno o odredištu vozila ili mjestu prebivališta krajnjih korisnika, smatraju se neizravnim ograničenjima prodaje. Drugi primjeri neizravnih ograničenja prodaje uključuju nabavne kvote zasnovane na područjima prodaje koja nisu unutar zajedničkog tržišta, bez obzira vezuju li se iste i za ciljeve prodaje ili ne. Sustavi bonusa koji ovise o odredištu vozila ili se temelje na bilo kojem obliku diskriminirajuće opskrbe proizvoda distributerima, bilo da se radi o manjku proizvedenih proizvoda ili nečemu drugom, također imaju za posljedicu neizravno ograničavanje prodaje.

(17) Vertikalni sporazumi koji ne obvezuju ovlaštene servisere unutar sustava distribucije dobavljača na poštivanje uvjeta iz jamstva, obavljanje besplatnog servisiranja te poslova opoziva vozila koji se odnose na sva motorna vozila određene marke koja se prodaje na zajedničkom tržištu, smatraju se neizravnim ograničenjem prodaje pa stoga ne bi trebali biti obuhvaćeni izuzećem. Ova obveza ne dovodi u pitanje pravo dobavljača motornih vozila da distributeru nametne obvezu poštivanja uvjeta iz jamstva te obavljanje besplatnog servisiranja i opoziva vozila kada je riječ o novim motornim vozilima koje prodaje. Tu obvezu može izvršiti ili sam distributer ili u slučaju sklapanja podugovora, ovlaštenu servisera ili serviseri s kojima je sklopljen podugovor o obavljanju tih usluga. Stoga, u ovakvim bi slučajevima potrošači trebali imati mogućnost obratiti se distributeru ukoliko ovlaštenu servisera s kojim je distributer sklopio podugovor o obavljanju tih usluga na odgovarajući način ne izvršava gore navedene obveze. Nadalje, kako bi se distributerima motornih vozila omogućila prodaja krajnjim korisnicima na čitavom zajedničkom tržištu, izuzeće se treba primjenjivati samo na sporazume o distribuciji kojima se od serviseru unutar mreže dobavljača traži pružanje usluga popravka i održavanja za proizvode iz ugovora i odgovarajuće proizvode neovisno o tomu gdje se ti proizvodi prodaju na zajedničkom tržištu.

(18) Na tržištima na kojima se koristi selektivna distribucija, izuzeće se treba primjenjivati i na zabranu distributeru da obavlja djelatnost iz nekog drugog poslovnog prostora u kojem je on distributer vozila koja nisu putnička vozila ili laka gospodarska vozila. Međutim, ova zabrana ne bi trebala biti obuhvaćena izuzećem ukoliko se odnosi na ograničavanje širenja djelatnosti distributera na ovlaštenom poslovnom prostoru, na primjer, ograničavanjem razvitka ili kupnje infrastrukture koja je neophodna za rast prodaje, uključujući i povećanja koja donosi prodaja putem Interneta.

(19) Bilo bi neprimjereno izuzeti bilo koji vertikalni sporazum koji ograničava članovima sustava distribucije prodaju originalnih rezervnih dijelova ili rezervnih dijelova usporedive kvalitete neovisnim servisierima koji ih koriste za pružanje usluga popravka ili održavanja. Bez pristupa tim rezervnim dijelovima, neovisni serviseri ne bi bili u mogućnosti učinkovito se natjecati se na tržištu s ovlaštenim servisierima, budući da potrošačima ne bi mogli pružiti usluge visoke kvalitete koje doprinose sigurnom i pouzdanom funkcioniranju motornih vozila.

(20) Kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo da ostvare pravo na kupnju novih motornih vozila sa specifikacijama identičnima onima koja se prodaju u bilo kojoj drugoj državi članici od strane bilo kojeg distributera sa zajedničkog tržišta koji prodaje odgovarajuće modele vozila na zajedničkom tržištu, izuzeće se treba primjenjivati samo na vertikalne sporazume koji mu omogućuju da naruči, drži na zalihi i prodaje svako takvo vozilo koje odgovara modelu unutar njegovog ugovornog opsega proizvoda. Diskriminirajući ili objektivno gledajući neopravdani uvjeti opskrbe, posebice oni koji se

odnose na vrijeme isporuke ili cijene, a koje dobavljač primjenjuje na odgovarajuća vozila, trebaju se smatrati ograničenjem prava distributera da prodaje takva vozila.

(21) Motorna su vozila skupa i tehnički složena pokretna roba koja zahtijeva popravak i održavanje u redovitim i neredovitim vremenskim razmacima. Međutim, za distributere novih motornih vozila nije neophodno pružati i usluge popravka i održavanja. Legitimni interesi dobavljača i krajnjih korisnika mogu se u potpunosti zadovoljiti ukoliko distributer sklopi podugovor za pružanje tih usluga sa serviserom ili više servisera unutar sustava distribucije dobavljača, uključujući obveze poštivanja uvjeta iz jamstava, besplatno servisiranje i poslove opoziva vozila. Ipak, razumno je olakšati pristup uslugama popravka i održavanja. Stoga dobavljač može zahtijevati od distributera koji su sklopili podugovor o uslugama popravka i održavanja s jednim ili više ovlaštenih servisera, da krajnjim korisnicima daju naziv i adresu predmetne radionice ili radionica za popravak. Ukoliko se neki od ovlaštenih servisera ne nalazi u blizini prodajnog mjesta, dobavljač može također zahtijevati od distributera da obavijesti krajnje korisnike koliko su radionica ili radionice za popravak udaljene od prodajnog mjesta. Međutim, dobavljač može nametnuti takve obveze samo pod uvjetom da slične obveze također nametne distributerima čija radionica za popravak nije u istim prostorijama u kojima se nalazi njihovo prodajno mjesto.

(22) Nadalje, kako bi se na primjeren način pružile usluge popravka i održavanja, nije neophodno da ovlaštene serviseri i prodaju nova motorna vozila. Izuzeće stoga ne bi trebalo obuhvaćati vertikalne sporazume koji sadrže bilo kakvu izravnu ili neizravnu obvezu ili poticaj koji za posljedicu ima vezanje prodaje i usluga servisiranja, odnosno koja čini izvedbu jedne od ovih aktivnosti ovisnom o izvedbi druge; ovo je posebno slučaj kada naknada za rad distributera ili ovlaštenih servisera, koja se odnosi na kupnju ili prodaju roba ili usluga neophodnih za jednu aktivnost, ovisi o kupnji ili prodaji roba ili usluga koje se odnose na drugu aktivnost, ili kada se sve te robe ili usluge netransparentno zbrajaju i za posljedicu imaju jedan sustav naknade za rad ili jedan sustav popusta.

(23) Kako bi se osiguralo učinkovito tržišno natjecanje na tržištima popravka i održavanja, te kako bi se dopustilo serviserima da u svojoj ponudi krajnjim korisnicima imaju rezervne dijelove konkurentnih proizvođača, poput originalnih rezervnih dijelova i rezervnih dijelova usporedive kvalitete, izuzeće ne bi trebalo obuhvaćati vertikalne sporazume koji ograničavaju pravo ovlaštenih servisera unutar sustava distribucije proizvođača vozila, neovisnih distributera rezervnih dijelova, neovisnih servisera ili krajnjih korisnika da rezervne dijelove nabavljaju od proizvođača tih rezervnih dijelova ili od trećih strana po vlastitom izboru. Ovo ne utječe na odgovornost proizvođača rezervnih dijelova sukladno odredbama građanskog prava.

(24) Nadalje, kako bi se ovlaštenim i neovisnim serviserima te krajnjim korisnicima omogućilo da prepoznaju proizvođača dijelova za motorna vozila ili rezervnih dijelova za motorna vozila, i da izaberu između rezervnih dijelova konkurentnih proizvođača, izuzeće ne bi trebalo obuhvatiti sporazume kojima proizvođač motornih vozila ograničava pravo proizvođača dijelova ili originalnih rezervnih dijelova da učinkovito i na vidljivom mjestu te dijelove označi svojim robnim žigom ili logotipom. Nadalje, kako bi se olakšao ovaj izbor te prodaja rezervnih dijelova koji su proizvedeni prema specifikacijama te proizvodnim normama i standardima kvalitete koje je za proizvodnju dijelova ili rezervnih dijelova postavio proizvođač vozila, pretpostavlja se da se rezervni

dijelovi smatraju originalnim rezervnim dijelovima ako proizvođač rezervnih dijelova izdaje potvrdu kojom jamči da su dijelovi iste kvalitete kao i dijelovi koji se koriste u montaži motornog vozila te da su proizvedeni prema tim specifikacijama i standardima. Ostali rezervni dijelovi za koje proizvođač u svakom trenutku može izdati potvrdu kojom jamči da svojom kvalitetom odgovaraju dijelovima koji se koriste u montaži određenog motornog vozila, mogu se prodavati kao rezervni dijelovi usporedive kvalitete.

(25) Izuzeće ne bi trebalo obuhvaćati vertikalne sporazume kojima se ovlaštenim serviserima ograničava uporaba rezervnih dijelova usporedive kvalitete za popravak ili održavanje motornog vozila. Međutim, s obzirom na ugovorom utemeljenu izravnu uključenost proizvođača vozila u popravke pod garancijom, besplatno servisiranje te poslove opoziva vozila, sporazumi koji sadrže odredbe koje obvezuju ovlaštene servisere da koriste originalne rezervne dijelove koje mu je isporučio proizvođač vozila u svrhu tih popravaka, trebaju biti obuhvaćeni izuzećem.

(26) Kako bi se zaštitilo učinkovito tržišno natjecanje na tržištu usluga popravka i održavanja te kako bi se spriječilo isključivanje neovisnih serviseri s tržišta, proizvođači motornih vozila moraju dopustiti svim zainteresiranim neovisnim poduzetnicima pun pristup svim tehničkim podacima, dijagnostičkoj i ostaloj opremi, alatima, uključujući sve relevantne računalne programe, kao i obuku potrebnu za popravak i održavanje motornih vozila. Neovisni poduzetnici kojima se mora omogućiti takav pristup posebno uključuju neovisne servisere, proizvođače opreme ili alata za popravak, izdavače tehničkih informacija, automobilske klubove, operatere za pomoć na cesti, operatere koji pružaju usluge pregleda i testiranja vozila te operatere koji pružaju obuku serviserima. Posebno, pristup tržištu ne smije biti ograničen na diskriminirajući način između ovlaštenih i neovisnih operatera, mora biti omogućen na zahtjev te bez nepotrebnog odlaganja, a cijena koja se naplaćuje za informacije ne smije otežati pristup tim informacijama na način da se ne uzme u obzir mjera u kojoj ih neovisan operater koristi. Od dobavljača motornih vozila treba tražiti da omoguće neovisnim operaterima pristup tehničkim podacima o novim motornim vozilima u isto vrijeme kada se takav pristup omogućuje njihovim ovlaštenim serviserima i ne smiju obvezivati neovisne operatere na kupnju više podataka od onih koji su im neophodni kako bi bili u stanju izvršiti predmetni posao. Dobavljači trebaju imati obvezu omogućiti pristup tehničkim podacima neophodnim za ponovno programiranje elektroničkih uređaja u motornom vozilu. No, zakonito je i pravilno s njihove strane uskratiti pristup tehničkim podacima koji bi trećim stranama mogli omogućiti zaobilaženje ili onesposobljavanje postojećih uređaja protiv krađe u vozilu, ponovnu kalibraciju elektroničkih uređaja ili manipulaciju uređajima koji, na primjer, ograničavaju brzinu motornog vozila, osim ako se zaštita protiv krađe, ponovna kalibracija ili manipuliranje uređajima u vozilu može osigurati na neki drugi, manje ograničavajući način. Prava intelektualnog vlasništva i prava na *know-how*, uključujući i prava koja se odnose na gore navedene uređaje, moraju se ostvarivati na način kako bi se izbjegao svaki oblik zlouporabe.

(27) Kako bi se osigurao pristup mjerodavnim tržištima i spriječili tajni dogovori i protutržišna postupanja, kao i s ciljem pružanja mogućnosti distributerima da prodaju vozila dva ili više proizvođača koji nisu povezani poduzetnici, izuzeće je moguće pod posebno određenim uvjetima. No, izuzeće se u tu svrhu ne može primijeniti na obveze nenatjecanja. Posebno se izuzećem ne može obuhvatiti zabrana prodaje konkurentnih marki vozila, ne dovodeći u pitanje mogućnost dobavljača da propiše distributeru obvezu

izlaganja njegovih vozila u posebnom dijelu izložbenog salona koji je rezerviran samo za tu vrstu vozila, a kako bi se izbjegla zabuna u odnosu na ostale marke vozila. Isto vrijedi i za obvezu izlaganja čitavog asortimana motornih vozila proizvedenih od strane poduzetnika koji nisu međusobno povezani ukoliko se time onemogućava ili bezrazložno otežava prodaja ili izlaganje vozila. Nadalje, obveza prema kojoj je potrebno imati prodavače osposobljene samo za prodaju određene robne marke smatra se neizravnom obvezom nenatjecanja pa stoga ne treba biti obuhvaćena izuzećem, osim ako distributer odluči imati prodavače osposobljene za prodaju samo određene robne marke a dobavljač plati sve dodatne troškove postavljanja takvog uvjeta.

(28) Kako bi se osiguralo da serviseri budu u mogućnosti vršiti popravke ili održavanje svih motornih vozila, izuzeće se ne treba primjenjivati na bilo koju obvezu kojom se ograničava pravo serviseru motornih vozila da pruža usluge popravka ili održavanja za robne marke konkurentnih dobavljača.

(29) Nadalje, posebni uvjeti potrebni su kako bi se određena ograničenja isključila iz mogućnosti izuzeća a koja se ponekad nameću u kontekstu sustava selektivne distribucije. Ovo se posebno odnosi na obveze koje imaju za posljedicu sprečavanje članova sustava selektivne distribucije da prodaju robne marke pojedinih konkurentnih dobavljača, što bi lako moglo dovesti do isključivanja pojedinih robnih marki s tržišta. Dodatni uvjeti neophodni su kako bi se promicalo *intra-brand* tržišno natjecanje (tržišno natjecanje između distributera ili maloprodajnih trgovaca u prodaji proizvoda iste robne marke) i tržišna integracija unutar zajedničkoga tržišta, s ciljem otvaranja mogućnosti distributerima i ovlaštenim serviserima koji žele iskoristiti poslovne mogućnosti izvan mjesta poslovnog nastana, kao i s ciljem stvaranja uvjeta kojima će se omogućiti razvoj distributera različitih robnih marki (*multi-branding*). Posebno ne treba obuhvatiti izuzećem ograničenje koje se odnosi na djelovanje izvan ovlaštenog poslovnog prostora kada je riječ o distribuciji putničkih vozila i lakih gospodarskih vozila ili o pružanju usluga popravka i održavanja. Dobavljač može tražiti dodatan prostor za prodaju ili isporuku putničkih vozila i lakih gospodarskih vozila a od radionica za popravke da ispunjavaju predmetne kvalitativne kriterije koji se primjenjuju na slične poslovne prostore koji se nalaze na istom zemljopisnom području.

(30) Izuzeće ne treba primjenjivati na obveze kojima se ograničava pravo distributera da prodaje usluge leasinga za motorna vozila.

(31) Ograničenja tržišnoga udjela, činjenica da određeni vertikalni sporazumi nisu obuhvaćeni izuzećem, kao i uvjeti koji su utvrđeni ovom Uredbom, trebaju pod normalnim okolnostima osigurati da sporazumi na koje se izuzeće odnosi ne omoguće poduzetnicima sudionicima tih sporazuma da ukinu tržišno natjecanja u odnosu na značajni dio predmetnih roba ili usluga.

(32) U pojedinim slučajevima u kojima sporazumi, koji bi inače mogli biti obuhvaćeni pogodnošću izuzeća, ipak stvaraju učinke koji nisu sukladni s odredbama iz članka 81.stavka 3., Komisija je ovlaštena ukinuti izuzeće sporazuma; ovo osobito u slučaju kada kupac ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu na kojem preprodaje robu ili pruža usluge ili u slučaju kada paralelne mreže vertikalnih sporazuma imaju slične učinke koji značajno ograničavaju pristup mjerodavnom tržištu ili tržišnom natjecanju na njemu; takvi kumulativni učinci mogu se na primjer pojaviti u slučaju selektivne distribucije. Komisija može također ukinuti pogodnost izuzeća ukoliko je tržišno natjecanje značajno ograničeno na nekom tržištu kao posljedica prisutnosti na tom tržištu

dobavljača određene tržišne snage ili ukoliko se cijene i uvjeti opskrbe koji se primjenjuju na distributere motornih vozila u značajnoj mjeri razlikuju na različitim tržištima u zemljopisnom smislu. Komisija može također ukinuti izuzeće ako se na robu iz ugovornog opsega proizvoda primjenjuju diskriminirajuće cijene ili nejednaki uvjeti prodaje, ili pak neosnovano visoki dodatni iznosi naknade, poput onih za izvedbu vozila u kojoj se upravljački mehanizam nalazi na desnoj strani vozila.

(33) Uredba broj 19/65/EEZ-a daje ovlasti nacionalnim tijelima država članica da ukinu izuzeće onih vertikalnih sporazuma čiji učinci nisu u skladu s uvjetima utvrđenima člankom 81. stavkom 3. kada se takvi učinci pojave na teritoriju države članice ili na jednom njezinom dijelu, i kada predmetno područje ima obilježja izdvojenog zemljopisnog tržišta; provedba nacionalnih ovlasti u smislu ukidanja izuzeća ne bi smjela dovoditi u pitanje ujednačenu primjenu pravila Zajednice o tržišnom natjecanju ili punu učinkovitost mjera koje se donose u cilju primjene ovih pravila na čitavom zajedničkom tržištu.

(34) Kako bi se osigurao bolji nadzor paralelnih mreža vertikalnih sporazuma koji imaju slične ograničavajuće učinke i koji obuhvaćaju više od 50% predmetnog tržišta, Komisija treba imati ovlast da izuzeće proglasi neprimjenjivim u slučaju vertikalnih sporazuma koji sadrže posebna ograničenja koja se odnose na predmetno tržište, čime se ponovno uspostavlja puna primjena članka 81. stavka 1. na takve sporazume.

(35) Izuzeće se treba odobriti ne dovodeći u pitanje primjenu odredaba članka 82. Ugovora o zloporabi vladajućeg položaja poduzetnika.

(36) Uredba Komisije (EZ) broj 1475/95 od 28. lipnja 1995. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na određene kategorije sporazuma o distribuciji i servisiranju motornih vozila⁵ primjenjuje se do 30. rujna 2002. Kako bi se svim poduzetnicima osiguralo vrijeme za prilagodbu vertikalnih sporazuma koji su sukladni s tom uredbom i koji ostaju na snazi u trenutku kada im istekne pravo na izuzeće temeljem istog propisa, primjereno je da takvi sporazumi budu obuhvaćeni pogodnošću prijelaznog razdoblja do 1. listopada 2003. Tijekom navedenog razdoblja ti sporazumi trebaju temeljem ove Uredbe biti izuzeti od zabrane utvrđene člankom 81. stavkom 1.

(37) Kako bi se svim poduzetnicima unutar kvantitativnog selektivnog distribucijskog sustava za nova putnička vozila i laka komercijalna vozila omogućilo da prilagode svoje poslovne aktivnosti u smislu neprimjenjivosti izuzeće na klauzule sporazuma koje se odnose na prodaju ili isporuku u poslovnim prostorima na drugim lokacijama, primjereno je propisati kako će uvjet naveden u članku 5. stavku 2. točki (b) stupiti na snagu 1. listopada 2005.

(38) Komisija treba redovito nadzirati provedbu ove Uredbe, posebice obraćajući pozornost na njezine učinke na tržišno natjecanje u maloprodaji motornih vozila te na tržištu poslijeprodajnih usluga servisiranja na zajedničkom tržištu ili njegovim određenim dijelovima. Ovo treba uključiti kontrolu učinaka ove Uredbe na strukturu i razinu koncentracije distribucije motornih vozila kao i na njezine učinke na tržišno natjecanje. Komisija treba također napraviti evaluaciju primjene ove Uredbe te o tome izraditi izvješće najkasnije do 31. svibnja 2008.

DONIJELA JE OVU UREDBU:

⁵ SL L 145 od 29. lipnja 1995., str. 25.

Članak 1.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe:

(a) «konkurentni poduzetnici» označava stvarne ili potencijalne dobavljače na istom tržištu u proizvodnom smislu; tržište u proizvodnom smislu uključuje robe ili usluge koje kupac smatra zamjenjivima ili nadomjestivima robama i uslugama iz ugovora (zamjenski proizvodi), zbog obilježja samih proizvoda, njihove cijene i namjene;

(b) «obveza nenatjecanja» podrazumijeva svaku neposrednu ili posrednu obvezu zbog koje kupac ne može proizvoditi, kupovati, prodavati ili preprodavati robe i usluge koje se natječu s robama i uslugama koje su predmet sporazuma, ili svaku neposrednu ili posrednu obvezu kupca da kupi od dobavljača ili od nekog drugog poduzetnika na kojega ga uputi dobavljač više od 30 % od ukupne količine roba i usluga koje su predmet sporazuma, odgovarajućih roba ili usluga te zamjenskih proizvoda (supstituta) na mjerodavnom tržištu, izračunato na temelju vrijednosti kupovine ostvarene u prethodnoj kalendarskoj godini. Obveza prema kojoj distributer prodaje motorna vozila drugih dobavljača u odvojenim prostorijama izložbenog salona s ciljem izbjegavanja zabune između marki vozila ne smatra se obvezom nenatjecanja u smislu ove Uredbe. Obveza nametnuta distributeru da za prodaju pojedinog osobnog vozila određenog zaštitnog znaka ima posebno osoblje smatra se obvezom nenatjecanja u smislu ove Uredbe, osim ako distributer odluči imati takvo posebno osoblje, te ako dobavljač snosi sve dodatne troškove vezane uz posebno osoblje;

(c) «vertikalni sporazumi» su sporazumi ili usklađena djelovanja između dva ili više poduzetnika, od kojih svaki od njih djeluje, u svrhu sporazuma, na različitoj razini proizvodnje odnosno distribucije;

(d) «vertikalna ograničenja» su ograničenja tržišnog natjecanja koja su obuhvaćena člankom 81. stavkom 1., kada su takva ograničenja sadržana u vertikalnom sporazumu;

(e) «obveza isključive opskrbe» označava obvezu dobavljača koji neposredno ili posredno obvezuje prodavati robe ili usluge koje su predmet sporazuma samo jednom kupcu na zajedničkom tržištu u svrhu specifične uporabe ili daljnje prodaje;

(f) «selektivni sustav distribucije» označava sustav distribucije u kojemu se dobavljač obvezuje, posredno ili neposredno, prodavati robe ili usluge koje su predmet sporazuma, samo distributerima ili serviserima odabranima na temelju posebnih kriterija, a distributeri ili serviseri obvezuju se da neće prodavati takve robe ili usluge neovlaštenim distributerima ili neovisnim serviserima, ne isključujući mogućnost prodaje rezervnih dijelova neovisnim serviserima ili obvezu pružanja svih tehničkih informacija, opreme za dijagnostiku, alata i obuke za popravak i održavanje motornih vozila neovisnim operaterima, ili u svrhu provedbe mjera zaštite okoliša;

(g) «kvantitativni selektivni distribucijski sustav» je selektivni distribucijski sustav u kojem dobavljač određuje kriterije za odabir distributera ili servisera kojima izravno ograničava njihov broj na mjerodavnom tržištu;

(h) «kvalitativni selektivni distribucijski sustav» je selektivni distribucijski sustav u kojem dobavljač određuje kriterije za izbor distributera ili servisera koji su isključivo kvalitativne prirode. Takvi kriteriji nužni su zbog obilježja roba ili usluga koje su predmet sporazuma i jedinstveno su utvrđeni za sve distributere ili servisere koji se žele priključiti tom sustavu distribucije, a ne smiju se primjenjivati na diskriminirajući način i ne mogu izravno ograničavati broj distributera ili servisera na mjerodavnom tržištu;

- (i) «prava intelektualnog vlasništva» uključuju prava industrijskog vlasništva, autorsko pravo i srodna prava;
- (j) «*know-how*» označava posebna znanja – paket nepatentiranih tehničkih informacija koje proističu iz iskustva i testiranja od strane dobavljača, koji je tajan, značajan i prepoznatljiv. U ovom kontekstu „tajan“ podrazumijeva da *know-how* kao cjelina ili kao precizna konfiguracija i spoj svojih dijelova nije opće poznat ili lako dostupan. „Značajan“ podrazumijeva da *know-how* obuhvaća informacije koje su neophodne da bi kupac mogao koristiti, prodavati ili preprodavati robe ili usluge. „Prepoznatljiv“ podrazumijeva da *know-how* mora biti prezentiran na dostatno razumljiv način, kako bi bilo moguće provjeriti ispunjava li kriterije tajnosti i značajnosti;
- (k) «kupac», bez obzira je li riječ o distributeru ili serviseru, je poduzetnik koji prodaje robe ili usluge u ime drugog poduzetnika;
- (l) «ovlašteni serviser» je davatelj usluga popravka i održavanja motornih vozila u distribucijskom sustavu kojeg je uspostavio dobavljač motornih vozila;
- (m) «neovisni serviser» je davatelj usluga popravka i održavanja motornih vozila koji ne djeluje u okviru sustava distribucije koji je uspostavio dobavljač motornih vozila za koje pruža usluge popravka ili održavanja. Ovlašteni serviser unutar sustava distribucije pojedinog dobavljača smatra se neovisnim serviserom, za potrebe ove Uredbe, ako pruža i usluge popravka ili održavanja motornih vozila koji nisu obuhvaćeni sustavom distribucije navedenog dobavljača;
- (n) «motorno vozilo» je vozilo na vlastiti pogon namijenjeno uporabi na javnim cestama koje ima tri ili više kotača;
- (o) «putničko vozilo» je vozilo namijenjeno prijevozu putnika koje uz vozačevo sjedalo ima najviše osam sjedala;
- (p) «lako gospodarsko vozilo» je vozilo namijenjeno prijevozu robe ili putnika, čija ukupna masa ne prelazi 3,5 tone, a ako se pojedino lako gospodarsko vozilo prodaje u inačici, čija ukupna masa prelazi 3,5 tone, sve inačice tog vozila smatraju se lakim gospodarskim vozilom;
- (q) «ugovorni opseg proizvoda» označava sve različite modele motornih vozila koje distributer može kupiti od dobavljača;
- (r) «motorno vozilo koje odgovara modelu iz ugovornog opsega proizvoda» je vozilo koje je predmetom sporazuma o distribuciji s drugim poduzetnikom unutar sustava distribucije koje je uspostavio proizvođač, odnosno koji je uspostavljen uz njegov pristanak, te koje je:
- serijski proizvedeno ili sastavljeno od strane proizvođača, te
 - identično po obliku, pogonu, podvozju, te vrsti motora vozilu iz ugovornog opsega proizvoda;
- (s) «rezervni dijelovi» su dijelovi koja treba ugraditi u ili na motorno vozilo, kako bi se zamijenili dijelovi toga vozila, uključujući robu poput maziva koja je neophodna za uporabu motornoga vozila, uz iznimku goriva;
- (t) «originalni rezervni dijelovi» su rezervni dijelovi koji su iste kvalitete kao i dijelovi koji se koriste u montaži motornog vozila i koji se proizvode u skladu s propisima i proizvodnim standardima proizvođača u proizvodnji dijelova ili rezervnih dijelova za predmetna motorna vozila. Ovo uključuje rezervne dijelove koji se proizvode na istoj proizvodnoj liniji kao i dijelovi. Pretpostavlja se, osim ako se ne dokaže drugačije, da su dijelovi originalni rezervni dijelovi ako proizvođač dijelova izda potvrdu da rezervni

dijelovi odgovaraju kvaliteti dijelova koje se koriste u montaži predmetnog vozila, te da su proizvedeni u skladu s propisima i proizvodnim standardima proizvođača vozila.;

(u) «rezervni dijelovi usporedive kvalitete» su rezervni dijelovi koje je izradio bilo koji poduzetnik koji može u svakom trenutku potvrditi kako su navedeni rezervni dijelovi usporedivo jednake kvalitete u odnosu na dijelove koji se koriste, ili su se koristili, u montaži predmetnih motornih vozila;

(v) «poduzetnici unutar sustava distribucije» su proizvođači i poduzetnici kojima je proizvođač povjerio distribuciju ili popravak ili održavanje robe ili odgovarajuće robe obuhvaćene sporazumom, ili je za to dao svoj pristanak;

(w) «krajnji korisnik» uključuje leasing tvrtke osim u slučaju kada ugovori o leasingu koji se koriste omogućuju prijenos vlasništva, odnosno opciju kupnje vozila prije isteka ugovora.

2. Termini «poduzetnik», «dobavljač», «kupac», «distributer» i «serviser» uključuju i njihove povezane poduzetnike.

«Povezani poduzetnici» su:

(a) poduzetnici u kojima stranka u sporazumu, izravno ili neizravno:

- i. ima ovlast ostvarivati više od polovice glasačkih prava, ili
- ii. ima ovlast na postavljanje više od polovice članova nadzornog odbora, uprave, odnosno odgovarajućih tijela koja zakonski zastupaju poduzetnika, ili
- iii. ima pravo na upravljanje poslovanjem poduzetnika;

(b) poduzetnici koji, izravno ili neizravno, imaju nad strankom u sporazumu prava ili ovlasti navedene u točki a);

(c) poduzetnici u kojima poduzetnik naveden pod točkom b) ima, izravno ili neizravno, © prava ili ovlasti navedene u točki a);

(d) poduzetnici u kojima stranka u sporazumu zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih u točki a), b) ili c), ili u kojoj dva ili više zadnje navedena poduzetnika zajednički imaju prava ili ovlasti navedene u točki a);

(e) poduzetnici u kojima prava ili ovlasti navedene u točki a) zajednički drže:

- i. stranke u sporazumu ili njihovi povezani poduzetnici (povezana društva) iz točaka a) do d), ili
- ii. jedna ili više stranaka u sporazumu ili jedno ili više s njima povezanih poduzetnika navedenih u točkama a) do d) i jedna ili više trećih strana.

Članak 2.

Područje primjene

1. Sukladno članku 81. stavku 3. Ugovora i podložno odredbama ove Uredbe, ovim se utvrđuje kako se odredbe članka 81. stavka 1. neće primjenjivati na vertikalne sporazume kada se oni odnose na uvjete pod kojima stranke mogu kupovati, prodavati ili preprodavati nova motorna vozila, rezervne dijelove za motorna vozila ili pružati usluge popravka i održavanja motornih vozila.

Prvi podstavak primjenjivat će se ako takvi vertikalni sporazumi sadrže vertikalna ograničenja.

Skupno izuzeće utvrđeno ovim stavkom koristi se u smislu ove Uredbe kao “izuzeće”.

2. Izuzeće se također primjenjuje na sljedeće kategorije vertikalnih sporazuma:

(a) Vertikalne sporazume sklopljene između udruženja poduzetnika i članova tih udruženja, kao i između tih udruženja i njihovih dobavljača, samo ako su svi njegovi članovi distributeri motornih vozila ili rezervnih dijelova za motorna vozila ili serviseri, te ako niti jedan član udruženja poduzetnika, zajedno sa svojim povezanim poduzetnicima, ne ostvaruje ukupni godišnji prihod veći od 50 milijuna EUR; ova Uredba obuhvaća vertikalne sporazume koje su takva udruženja poduzetnika sklopili ne dovodeći u pitanje primjenu članka 81. na horizontalne sporazume koji su sklopljeni između članova udruženja ili na odluke koje to udruženje donosi;

(b) vertikalne sporazume koji sadrže odredbe kojima se kupcu ustupaju ili daju na korištenje prava intelektualnog vlasništva, pod uvjetom da te odredbe ne čine primarni cilj takvih sporazuma, te da su u izravnoj vezi s uporabom, prodajom ili preprodajom roba ili usluga od strane izravnih ili neizravnih kupaca. Ovo izuzeće primjenjuje se pod uvjetom da te odredbe ne sadrže ograničenja tržišnog natjecanja u odnosu na robe ili usluge koje su predmet sporazuma, a koja imaju isti cilj ili posljedicu kao i vertikalna ograničenja koja nisu obuhvaćena izuzećem predviđenim ovom Uredbom.

3. Izuzeće se ne primjenjuje na vertikalne sporazume sklopljene između poduzetnika koji se međusobno natječu na tržištu (konkurentnih poduzetnika).

Međutim, izuzeće se primjenjuje na vertikalne sporazume sklopljene između poduzetnika koji se međusobno natječu (konkurentne poduzetnike), pod uvjetom da sporazum ne jamči jednaka prava i obveze svakoj od strana:

a) ako kupac ima ukupni godišnji prihod koji nije veći od 100 milijuna EUR, ili

b) ako je dobavljač ujedno proizvođač i distributer proizvoda, a kupac distribuira, ali ne proizvodi zamjenske proizvode, ili

c) ako je dobavljač davatelj usluga na nekoliko trgovinskih razina, a kupac ne daje zamjenske usluge na trgovinskoj razini na kojoj kupuje usluge koje su predmet sporazuma.

Članak 3.

Opći uvjeti

1. Sukladno stavcima 2., 3., 4., 5., 6. i 7., izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da tržišni udjel dobavljača na mjerodavnom tržištu prodaje novih motornih vozila, prodaje rezervnih dijelova za motorna vozila, te pružanja usluga popravka i održavanja motornih vozila, nije veći od trideset posto (30%).

No, u slučaju da se sporazumom uspostavlja sustav kvantitativne selektivne distribucije za prodaju novih motornih vozila prag tržišnog udjela za primjenu izuzeća iznosi 40%. Ovi se pragovi ne primjenjuju na sporazume kojima se uspostavljaju sustavi kvalitativne selektivne distribucije.

2. Ako sporazum predviđa obvezu isključive opskrbe, izuzeće se primjenjuje se pod uvjetom da tržišni udjel kupca na mjerodavnom tržištu, na kojem kupuje robe i usluge koji su predmet sporazuma, nije veći od 30% .

3. Izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da je u vertikalnom sporazumu sklopljenim s distributerom ili serviserom uređeno da je dobavljač suglasan s prijenosom prava i obveza iz vertikalnog sporazuma na drugog distributera, odnosno servisera unutar sustava distribucije, a koji je izabrao prednik tog distributera ili servisera.

4. Izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da je u vertikalnom sporazumu sklopljenim s distributerom ili serviserom uređeno da dobavljač koji želi raskinuti sporazum to mora učiniti pisanim putem i na način da priloži detaljne, objektivne i transparentne razloge raskida sporazuma, kako bi se dobavljača spriječilo da raskine vertikalni sporazum s distributerom ili serviserom zbog djelovanja koja, sukladno ovoj Uredbi, ne smiju biti ograničena.

5. Izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da vertikalni sporazum, koji je dobavljač novih motornih vozila sklopio s distributerom ili ovlaštenim serviserom, uređuje:

a) sklapanje sporazuma na razdoblje od najmanje pet godina, a svaka stranka sporazuma se obvezuje da će obavijestiti drugu stranku najmanje šest mjeseci unaprijed o svojoj namjeri da neće obnoviti sporazum, ili

b) sklapanje sporazuma na neodređeno razdoblje, a u tom slučaju rok za dostavu obavijesti o otkazu sporazuma za obje stranke sporazuma je najmanje dvije godine prije namjeravanog otkaza, a taj rok se može smanjiti na najmanje jednu godinu u slučajevima kada:

(i) zakon ili poseban sporazum obvezuje dobavljača na plaćanje odgovarajuće naknade za otkaz sporazuma, ili

(ii) dobavljač otkazuje sporazum jer je potrebno reorganizirati cijelu ili značajan dio mreže.

6. Izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da vertikalni sporazum osigura svakoj stranci sporazuma pravo na rješavanje sporova koji proizlaze iz ispunjenja njihovih obveza iz sporazuma upućivanjem neovisnom stručnjaku ili putem arbitraže. Sporovi se, između ostalog, mogu odnositi na, primjerice:

(a) obvezu opskrbe;

(b) utvrđivanje ili ostvarivanje prodajnih ciljeva;

(c) izvršenje obveze koja se odnosi na uspostavu zaliha vozila ili lagera;

(d) provedbu obveze davanja ili uporabe test vozila odnosno izložbenih vozila;

(e) pitanje prodaje različitih marki vozila;

(f) pitanje da li zabrana prodaje izvan ovlaštenog prostora distributera, ograničava pravo distributera motornih vozila koja nisu putnička vozila ili laka gospodarska vozila, da proširi svoju djelatnost, ili

(g) pitanje je li raskid sporazuma opravdan s obzirom na razloge navedene u otkazu ugovora.

Pravo iz prve rečenice ne dovodi u pitanje pravo svake stranke u sporazumu da se obrati nacionalnom sudu.

7. Za potrebe ovog članka, tržišni udjel poduzetnika iz članka 1. stavka 2. točke (e), jednako se raspoređuje na svakog poduzetnika koji ima prava ili ovlasti navedene u članku 1. stavku 2. točki (a).

Članak 4.

Teška ograničenja tržišnog natjecanja

(Teška ograničenja tržišnog natjecanja koja se odnose na prodaju novih motornih vozila, usluge popravka i održavanja ili prodaju rezervnih dijelova)

1. Izuzeće se ne primjenjuje na vertikalne sporazume koji izravno ili neizravno, samostalno ili zajedno s drugim čimbenicima pod kontrolom ugovornih strana, imaju za cilj:

(a) ograničavanje prava distributera ili serviseru da slobodno određuje prodajnu cijenu proizvoda, što ne isključuje pravo dobavljača da odredi maksimalnu prodajnu cijenu ili preporuči prodajnu cijenu, pod uvjetom da nije riječ o fiksnim ili minimalnim prodajnim cijenama, koje su rezultat izvršenog pritiska ili poticaja bilo koje ugovorne strane,

b) ograničavanje područja na kojem distributer ili serviser može prodavati proizvode iz sporazuma, ili ograničavanje prodaje ugovorenih proizvoda određenoj skupini potrošača; međutim izuzeće će se primjenjivati sporazuma koji imaju za cilj:

(i) ograničavanje distributeru ili serviseru aktivne prodaje na isključivo dodijeljenom području ili isključivoj grupi kupaca rezerviranoj za dobavljača, odnosno na području ili kupcima koje je dobavljač isključivo ustupio za prodaju drugom distributeru ili serviseru, pod uvjetom da takva ograničenja, nametnuta od strane dobavljača, ne onemogućuju daljnju prodaju od strane kupaca tih distributera ili serviseru;

(ii) ograničavanje distributeru koji djeluje na razini veleprodaje aktivne i pasivne prodaje krajnjim korisnicima;

(iii) ograničavanje prodaje novih motornih vozila i rezervnih dijelova neovlaštenim distributerima od strane članova selektivnog sustava distribucije na tržištima na kojima se primjenjuje selektivna distribucija, podložno odredbama iz točke (i);

(iv) ograničavanje kupcu prodaje dijelova, koje nabavlja od dobavljača u svrhu ugradnje u novi proizvod, krajnjim korisnicima koji bi te dijelove koristili za proizvodnju proizvoda koji su zamjenski proizvodi proizvoda koje proizvodi dobavljač;

(c) ograničavanje međusobne opskrbe između distributera ili serviseru unutar sustava selektivne distribucije, uključujući ograničenja između distributera ili serviseru koji ne djeluju na istoj razini trgovine;

(d) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije koji djeluju na razini maloprodaje, aktivne ili pasivne prodaje novih motornih vozila, rezervnih dijelova za motorna vozila, ili usluga popravka i održavanja za motorna vozila krajnjim korisnicima, ne isključujući mogućnost zabrane članu unutar sustava selektivne distribucije da djeluje izvan ovlaštenog poslovnog prostora. Međutim, primjena izuzeća na takvu zabranu podliježe odredbama iz članka 5. stavka 2. točke (b);

(e) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije koji djeluju na razini maloprodaje, aktivne ili pasivne prodaje novih motornih vozila, rezervnih dijelova za motorna vozila, ili usluga popravka i održavanja za motorna vozila krajnjim korisnicima, ne isključujući mogućnost zabrane članu unutar sustava selektivne distribucije da djeluje izvan ovlaštenog poslovnog prostora;

(Teška ograničenja koja se odnose samo na prodaju novih motornih vozila)

(f) ograničavanje prava distributera da prodaje bilo koje novo motorno vozilo koje odgovara nekom modelu iz ugovornog opsega proizvoda;

(g) ograničavanje prava distributera da prenese ovlaštenje za pružanje usluga popravka i održavanja drugim ovlaštenim serviserima, ne isključujući pravo dobavljača da od distributera zahtijeva da krajnjim korisnicima pruži informaciju o imenu i adresi ovlaštenog servisa prije sklapanja ugovora o prodaji, a ako se neki od ovih ovlaštenih

servisera ne nalazi u blizini prodajnog mjesta, dobavljač može također zahtijevati od distributera da obavijesti krajnje korisnike koliko su radionica ili radionice za popravak u udaljene od prodajnog mjesta; međutim, takve obveze mogu se nametnuti samo pod uvjetom da se slične obveze nameću distributerima čija se radionica za popravak ne nalazi u istim prostorijama u kojima se nalazi njihovo prodajno mjesto;

(Teška ograničenja koja se odnose samo na prodaju rezervnih dijelova te pružanje usluga popravka i održavanja)

(h) ograničavanje prava ovlaštenog servisera da svoju djelatnost ograniči na pružanje usluga popravka i održavanja, te distribuciju rezervnih dijelova;

(i) ograničavanje članovima unutar sustava selektivne distribucije prodaje rezervnih dijelova za motorna vozila neovisnim serviserima koji te dijelove koriste za popravak i održavanje motornih vozila;

(j) ograničavanje prava dobavljača, ugovoreno s proizvođačem motornih vozila, da prodaje originalne rezervne dijelove ili rezervne dijelove usporedive kvalitete, alate za popravke, te dijagnostičku ili drugu opremu ovlaštenim ili neovisnim distributerima, ovlaštenim ili neovisnim serviserima ili krajnjim korisnicima;

(k) ograničavanje prava distributera ili ovlaštenog servisera da nabavlja originalne rezervne dijelove ili rezervne dijelove usporedive kvalitete od trećeg poduzetnika po svom izboru, te da ih koristi za popravak ili održavanje motornih vozila, ne isključujući pravo dobavljača novih motornih vozila da zahtijeva uporabu originalnih rezervnih dijelova, koje isti dobavljaju, za popravke koji se obavljaju unutar jamstvenog roka, besplatne popravke i poslove vezane uz opoziv vozila;

(l) ograničavanje prava dobavljača, ugovoreno s proizvođačem motornih vozila koji koristi dijelove za prvu ugradnju u proizvodnji motornih vozila, kojim se dobavljača ograničava da te dijelove ili rezervne dijelove učinkovito i na vidljivom mjestu označi svojim robnim žigom ili logotipom

2. Izuzeće se ne može primijeniti u slučajevima kada dobavljač motornih vozila uskrati neovisnim poduzetnicima pristup tehničkim informacijama, dijagnostičkoj i drugoj opremi, alatima, uključujući relevantne računalne programe, odnosno uskrati obuku potrebnu za popravke i održavanje tih motornih vozila ili za provedbu mjera zaštite okoliša.

Takav pristup mora posebice obuhvatiti neograničenu uporabu sustava elektroničke kontrole i dijagnostike, programiranje tih sustava u skladu sa standardnim uvjetima dobavljača, upute o popravcima i obuci te informacije potrebne za uporabu dijagnostičkih i servisnih alata i opreme.

Neovisnim operaterima mora se omogućiti pristup na nediskriminirajući, brz i razmjern način, a informacije se moraju pružiti u uporabljivom obliku. Ako je se u određenom slučaju radi o stvari koja je zaštićena pravom intelektualnoga vlasništva ili predstavlja *know-how*, pristup se neće uskratiti na nepošten način.

Za potrebe ovoga stavka "neovisni operateri" su poduzetnici koji su izravno ili neizravno uključeni u poslove servisiranja i održavanja motornih vozila, posebno neovisni serviseri, proizvođači opreme ili alata za popravke, neovisni distributeri rezervnih dijelova, izdavači tehničkih informacija, automobilske klubovi, operateri za pomoć na cesti,

operateri koji pružaju usluge pregleda i testiranja, te operateri koji pružaju obuku serviserima.

Članak 5.

Posebni uvjeti

1. Kada je riječ o prodaji novih motornih vozila, rezervnih dijelova ili pružanju usluga popravka i održavanja, izuzeće se ne primjenjuje na sljedeće obveze sadržane u vertikalnim sporazumima:

(a) neposredne ili posredne obveze nenatjecanja;

(b) neposredne ili posredne obveze koje ograničavaju pravo ovlaštenog servisera da pruža usluge popravka i održavanja vozila od strane dobavljača – konkurentnih poduzetnika;

(c) neposredne ili posredne obveze članovima sustava distribucije kojima im se nameće da ne prodaju motorna vozila ili rezervne dijelove određenog dobavljača – konkurentnih poduzetnika ili da ne pružaju usluge popravka i održavanja za motorna vozila konkurentnih poduzetnika;

(d) neposredne ili posredne obveze zbog kojih distributer ili ovlašteni serviser nakon prestanka sporazuma ne smije proizvoditi, kupovati, prodavati ili distribuirati motorna vozila niti pružati usluge popravka i održavanja.

2. Kada je riječ o prodaji novih motornih vozila, izuzeće se ne primjenjuje na sljedeće obveze sadržane u vertikalnim sporazumima:

(a) neposredne ili posredne obveze zbog kojih trgovac u maloprodaji ne smije prodavati usluge leasinga u vezi s proizvodima iz ugovora ili odgovarajućim proizvodima;

(b) neposredne ili posredne obveze nametnute distributeru osobnih vozila ili lakih gospodarskih vozila unutar sustava selektivne distribucije, koje ograničavaju njegovo pravo da obavlja prodaju ili isporuku u poslovnim prostorima na drugim lokacijama unutar zajedničkog tržišta kada se primjenjuje sustav selektivne distribucije.

3. Kada je riječ o uslugama popravka i održavanja ili prodaje rezervnih dijelova, izuzeće se ne primjenjuje na neposredne ili posredne obveze koje sadrže ograničenja vezana uz mjesto poslovnog prostora ovlaštenog servisera kada se primjenjuje sustav selektivne distribucije.

Članak 6.

Ukidanje pogodnosti izuzeća temeljem Uredbe

1. Komisija može ukinuti primjenu ove Uredbe, sukladno članku 7. članku 1. Uredbe broj 19/65/EEZ-a, ukoliko u bilo kojem pojedinačnom slučaju ustanovi kako vertikalni sporazumi na koje se primjenjuje ova Uredba, imaju učinke koji nisu sukladni s uvjetima utvrđenima člankom 81. stavkom 3. Ugovora, a posebno u slučajevima:

(a) kada je pristup mjerodavnom tržištu ili tržišno natjecanje na njemu značajno ograničeno kumulativnim učinkom paralelnih mreža sličnih vertikalnih ograničenja koja nameću dobavljači – konkurentni poduzetnici ili kupci, ili

(b) kada je tržišno natjecanje ograničeno na način da jedan dobavljač nije izložen učinkovitom tržišnom natjecanju od strane drugih dobavljača, ili

(c) kada se cijene ili uvjeti nabave proizvoda iz sporazuma ili odgovarajućih proizvoda značajno razlikuju na različitim mjerodavnim tržištima u zemljopisnom smislu, ili

(d) kada se unutar mjerodavnog tržišta u zemljopisnom smislu primjenjuju diskriminirajuće cijene ili uvjeti prodaje.

2. Kada u bilo kojem pojedinačnom slučaju vertikalni sporazumi na koje se primjenjuje izuzeće proizvode učinke koji nisu sukladni s uvjetima utvrđenim člankom 81. stavkom 3.

Ugovora na teritoriju države članice, ili na nekom njegovom dijelu koji ima sva obilježja izdvojenog zemljopisnog tržišta odnosno tržišta koje se značajno razlikuje od susjednog tržišta u zemljopisnom smislu, mjerodavno tijelo te države članice može ukinuti pogodnost primjene ove Uredbe u odnosu na to područje, pod istim uvjetima kao što su oni navedeni u stavku 2.

Članak 7.

Neprimjenjivost Uredbe

1. Sukladno članku 1. točki a Uredbe br. 19/65/EEZ-a, Komisija može uredbom proglasiti kako se, u slučajevima gdje paralelne mreže sličnih vertikalnih ograničenja obuhvaćaju više od 50% mjerodavnog tržišta, ova Uredba ne primjenjuje na vertikalne sporazume koji sadrže posebna ograničenja koja se odnose na to tržište.

2. Uredba iz stavka 1. primjenjivat će se najranije godinu dana nakon donošenja.

Članak 8.

Izračun tržišnoga udjela

1. Tržišni udjeli utvrđeni ovom Uredbom izračunavaju se:

(a) za distribuciju novih motornih vozila, temeljem količine proizvoda koje je prodao dobavljač, a koji su predmet sporazuma, kao i ostalih proizvoda koji se smatraju njihovim zamjenskim proizvodima, na osnovu njihovih obilježja, cijena i namjene.

(b) za distribuciju rezervnih dijelova, temeljem iskazanog prihoda koji je ostvario dobavljač od prodaje proizvoda koji su predmet sporazuma, kao i ostalih proizvoda koji se smatraju njihovim zamjenskim proizvodima na osnovu njihovih obilježja, cijena i namjene.

(c) za pružanje usluga popravka i održavanja temeljem iskazanog prihoda koji su ostvarili članovi mreže distribucije dobavljača od pružanja usluga koji su predmet sporazuma kao i ostalih usluga koje se stanovišta kupca smatraju zamjenjivima ili nadomjestivima, odnosno smatraju njihovim zamjenskim uslugama s obzirom na njihova obilježja, cijene i namjenu.

U slučaju da podaci o količini proizvoda, potrebni za takve izračune, nisu dostupni, u tome se slučaju mogu koristiti podaci o iznosu prihoda od prodaje ili obrnuto. Ako takvi podaci nisu dostupni, mogu se koristiti procjene utemeljene na drugim pouzdanim podacima o tržištu. Za potrebe članka 3. stavka 2. za izračun tržišnoga udjela koristit će se

količina prodanih proizvoda na tržištu ili iznos prihoda od prodaje na tržištu, ili njihove procjene.

2. Za potrebe primjene pragova tržišnoga udjela od 30% i 40% koji su propisani ovom Uredbom, primjenjuju se sljedeća pravila:

(a) tržišni udjel izračunava se na temelju podataka koji se odnose na prethodnu kalendarsku godinu;

(b) u tržišni udjel ubraja se sva roba ili usluge koje su u svrhu prodaje dostavljene distributerima članovim mreže;

(c) ako tržišni udjel poduzetnika početno odnosno u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od trideset posto (30%), odnosno četrdeset posto (40%), a naknadno se poveća iznad tog iznosa, ne više od trideset pet posto (35%), odnosno četrdeset pet posto (45%), izuzeće će se primjenjivati tijekom razdoblja od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prvi put povećan iznos tržišnoga udjela iznad trideset posto (30%), odnosno iznad četrdeset posto (40%);

(d) ako tržišni udjel početo odnosno u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od trideset posto (30%), odnosno četrdeset posto (40%), ali se naknadno poveća na više od trideset pet posto (35%), odnosno na više od četrdeset pet posto (45%), izuzeće će se nastaviti primjenjivati u razdoblju od jedne kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je tržišni udjel prvi put povećan iznad trideset posto (30%), odnosno iznad četrdeset posto (40%);

(e) prednosti iz točaka (c) i (d) ne mogu se zbrajati u svrhu produljenja vremenskog razdoblja na više od dvije kalendarske godine.

Članak 9.

Izračun prihoda

1. Za potrebe članka 2. stavka 2. točke (a) i članka 2. stavka 3. točke (a), ukupni godišnji prihod izračunava se kao ukupan godišnji prihod koji je poduzetnik ostvario tijekom financijske godine koja prethodi sklapanju sporazuma kojem se pribraja ukupan godišnji prihod ostvaren od strane svih poduzetnika koji su povezani s tim poduzetnikom, za sve robe i usluge, umanjen za iznos svih pristojbi i poreza. U tu svrhu, ne uzimaju se obzir poslovne transakcije između stranke sudionika vertikalnog sporazuma i njezinih povezanih poduzetnika ili između povezanih poduzetnika.

2. Izuzeće će se nastaviti primjenjivati i ako tijekom razdoblja od dvije uzastopne financijske godine iznos ukupnog godišnjeg prihoda bude povećan za najviše deset posto (10%).

Članak 10.

Prijelazno razdoblje

Zabrana utvrđena člankom 81. stavkom 1. neće se primjenjivati tijekom razdoblja od 1. listopada 2002. do 30. rujna 2003. na sporazume koji su 30. rujna 2002. već bili na snazi i koji ne ispunjavaju uvjete za izuzeće utvrđene ovom Uredbom, no koji zadovoljavaju uvjete za izuzeće utvrđene Uredbom (EZ-a) broj 1475/95.

Članak 11.

Nadzor i evaluacijsko izvješće

1. Komisija će redovito nadzirati primjenu ove Uredbe, a posebice njezine učinke na:
 - (a) tržišno natjecanje na području maloprodaje motornih vozila i na području poslijeprodajnih usluga odnosno servisiranja na zajedničkom tržištu ili na dijelovima tog tržišta;
 - (b) strukturu i razinu koncentracije distribucije motornih vozila te iz toga proizašle posljedice na tržišno natjecanje.
2. Komisija će najkasnije do 31. svibnja 2008. sastaviti izvješće o ovoj Uredbi uzimajući u obzir posebno uvjete utvrđene člankom 81. stavkom 3.

Članak 12.

Stupanje na snagu i prestanak važenja

1. Ova Uredba stupa na snagu 1. listopada 2002.
2. Članak 5. stavak 2. točka (b) primjenjuje se od 1. listopada 2005.
3. Ova Uredba prestaje važiti 31. svibnja 2010.

Ova Uredba u cijelosti obvezuje i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu, 31. srpnja 2002.

Za Komisiju
Mario Monti
Član Komisije